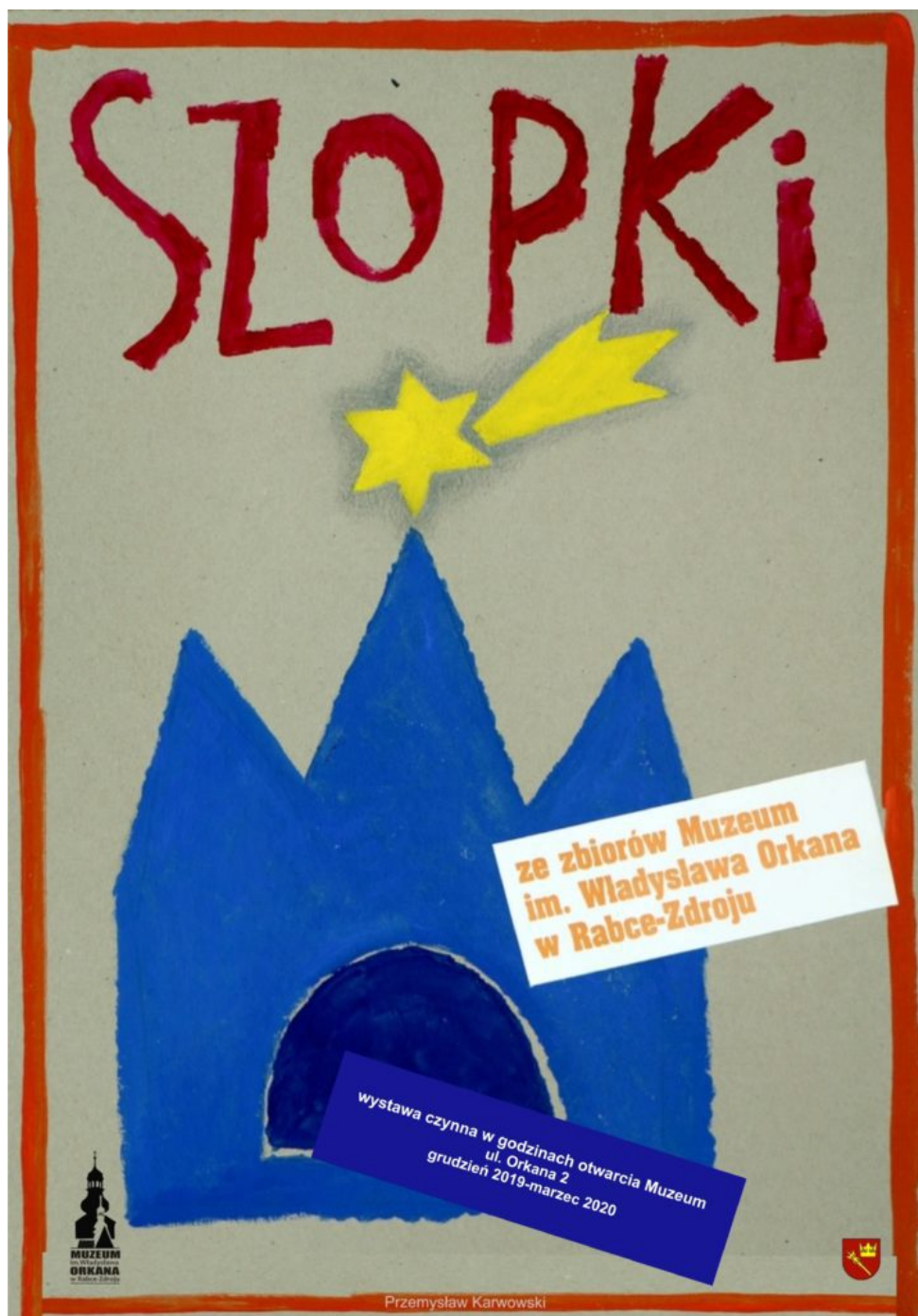

Zapraszamy na wystawę pt. „Szopki ze zbiorów Muzeum”

*Dyrektor i
Pracownicy
Muzeum im.
Władysława
Orkana w Rabce-
Zdroju pragną
życzyć na
nadchodzące
Święta Bożego
Narodzenia
spokoju i
miłości, a także
wszelkiej
pomyślności w
Nowym Roku.*

Ponadto pragniemy serdecznie zaprosić na wystawę pt. "Szopki", prezentującą bogactwo tradycji kolędniczych regionu.

Ōs wystawy stanowi kolekcja szopek kukiełkowych pozyskanych do zbiorów po konkursach na tradycyjne szopki kukiełkowe zorganizowanych przez nasze Muzeum w 1967 r. i 1981 r. Boże Narodzenie stanowiło waŹny element zimowego cyklu obrzędowego. Uroczystościom kościelnym, odbywającym się w tym okresie, towarzyszyły ludowe zwyczaje i praktyki obrzędowe mające na celu zapewnienie urodzaju, i dobrobytu mieszkańcom dawnej wsi. Jednym z nich była kolęda z szopką, czyli widowisko kolędnicze prezentujące ludową wizję betlejemskiej szopki. Nie znamy dokładnej daty, kiedy tak naprawdę kukiełkowa szopka znalazła się po raz pierwszy na wiejskiej drodze, ale z pewnością było to dla mieszkańców ówczesnej wsi pierwsze spotkanie z małymi formami teatralnymi. Osią widowiska jest scena narodzenia i adoracji Jezusa oraz ludowa interpretacja ostatnich chwil z życia okrutnego króla Heroda, po którego przychodzi sama śmierć i diabeł. Widowisko urozmaicały zwykle barwne, wierszowane dialogi postaci, wymawiane gwarą. Prezentowano także liczne scenki obyczajowe, satyryczne, niejednokrotnie odwołujące się do waŹnych wydarzeń w życiu społeczności wiejskiej. Obok postaci biblijnych i zastępów aniołów pojawiają się zwierzęta oraz liczne postaci dawnej wiejskiej codzienności, m. in. pasterze, góral i góralka, szewc, piekarz, krawiec, cyrulik itp.

Wystawa będzie czynna do marca 2020 r. w godzinach otwarcia Muzeum.

XI Zaduszki Rabczańskie

Dyrektor Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju zapraszam na XI edycję Zaduszek Rabczańskich, które odbędą się 9 listopada o godzinie 11.00 w budynku Teatru Lalek „Rabcio” przy ulicy Sądeckiej 6.

Wydarzeniu towarzyszyć będzie występ Akademickiego Chóru

'CANTANABILE' pod kierunkiem Zofii Zborek.

„Podhale w świetle reflektorów”

„Podhale w świetle reflektorów” to wystawa scenografii teatralnych „Rabcia” mających swoje korzenie w folklorze podhalańskim, związana z obchodami 70-lecia działalności teatru. Na wystawie trwającej do stycznia, odwiedzający mogą oglądać wspaniałe prace: Jerzego Koleckiego, Macieja K. Tondery, Jadwigi Mydlarskiej-Kowal, Rajmunda Strzeleckiego, Grzegorza Kwiecińskiego i Piotra Piotrковского. Pochodzących z wielokrotnie nagradzanych spektakli: „O Zwyrtale Muzykancie, czyli jak się góral dostał do nieba”, „Hej idem w las” czy „Żywot Wowry wśród żywotów świętych”. Kuratorem wystawy jest Eliza Wtorkiewicz-Kaleta – kostiumolożka „Rabcia”.

Wernisaż otworzyło wystąpienie dyrektora Muzeum im. Władysława Orkana – Zbigniewa Wójciaka, po nim nastąpiło przedstawienie przygotowane przez uczniów rabczańskich szkół, pod przewodnictwem aktorek Teatru Lalek „Rabcio” – Agnieszki Kwiatkowskiej, Urszuli Tylek i Krystyny Kachel. Na wernisażu obecny był Paweł Stojowski, który grał w „Zwyrtale”, wypytywany przez prowadzącą – Krystynę Kachel – opowiadał gościom jak to „drzewiej bywało”.

Projekt „Spotkania z kulturą ludową Górali Zagórzańskich”

Zapraszamy do obejrzenia relacji video przygotowanej przez Aleksandra Hordzieja i Studio Grades (video i montaż), za ujęcia z drona odpowiedzialni byli Wynajem Drona – Grzegorz Macioł i Robert Lajk, a dźwięku z występów użyczył pan Janusz Olszyński.

Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju zakończyło pracę nad projektem „Spotkania z kulturą ludową Górali Zagórzańskich” w ramach, którego odbyła się impreza plenerowa mająca na celu popularyzację materialnego i niematerialnego dziedzictwa kultury Górali Zagórzańskich m. in. strojów, obrzędowości dorocznej i zwyczajów, sztuki ludowej i rzemiosła, budownictwa, folkloru, tradycyjnych potraw. 24.08.2019 r. był dniem wielkiego zagórzańskiego święta. Towarzyszyły mu warsztaty, pokazy, wykłady, muzyka taniec i śpiew oraz tradycyjne jadło. Przedsięwzięcie zostało dofinansowane ze środków Narodowego Centrum Kultury. Autorkami projektu były Małgorzata Wójtowicz-Wierzbicka i Natalia Klęsk.

Małopolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami na Podhalu za nami

W tym roku pracownicy muzeum przeprowadzili warsztaty artystyczne dla osób z niepełnosprawnościami.

„'Muza" i bohaterem pleneru malarskiego był XVII-wieczny kościół rabczański, uczestnicy mieli też okazję sprawdzić się w ozdabianiu tradycyjnych ludowych szkatułek. Finałem przedsięwzięcia był wernisaż dzieł połączony z rozdaniem nagród dla najpiękniejszych prac malarskich, które wręczali starosta nowotarski Krzysztof Faber, poseł PiS Edward Siarka i dyrektor Muzeum im. Władysława Orkana – Zbigniew Wójciak. Całą imprezę podkreślił występ zespołu „Robcusie”.

Małopolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami na Podhalu – fot. N. Klęsk, A. Traczyk, M. Kościelniak

Spotkanie z kulturą Górali

Zagórzańskich – EtnoPolska 2019

Głównym celem realizacji zadania

„Spotkanie z kulturą Górali Zagórzańskich” była promocja materialnego i niematerialnego dziedzictwa kultury Górali Zagórzańskich: strojów,

obrzędowości dorocznej i zwyczajów, sztuki ludowej i rzemiosła, budownictwa, folkloru, tradycyjnych potraw. Cel ten został zrealizowany poprzez organizację wydarzenia: imprezy plenerowej pt. „Spotkanie z kulturą Górali Zagórzańskich”, która odbyła się w dn. 24.08.2019 r. W tym dniu uczestnicy mogli wziąć udział w warsztatach plastycznych dla dzieci dot. malarstwa na szkło oraz malowania zabawki drewnianej, które odbywały się równolegle podczas trwania imprezy plenerowej w otoczeniu kościółka. Ponad to odbyły się warsztaty pokazowe prowadzone przez lokalnych rzemieślników (krawiec ludowy, gorseciarka, kuśnierz i wytwórca gwiazdy kolędniczej) przybliżające tradycyjne techniki i tajniki rzemiosła. Dzięki organizacji warsztatów możliwa stała się promocja

zanikających, rzemieślniczych tradycji regionu oraz bezpośredni międzypokoleniowy przekaz wiedzy. Uczestnicy biorący udział w pokazach mieli możliwość kontaktu z unikatowymi przejawami niematerialnej kultury regionu. Dodatkowo przekaz wiedzy dotyczącej materialnego dziedzictwa kultury miał miejsce dzięki zorganizowaniu pokazu filmu o rzemieślnikach i wykładów etnograficznych dotyczących tradycyjnego stroju i budownictwa pasterskiego. Ponadto realizacja zadania umożliwiła zaangażowanie lokalnych rękodzielników i twórców ludowych poprzez zorganizowanie podczas trwania imprezy kiermaszu regionalnego a także upowszechniła wiedzę dotyczącą dawnych tradycji kulinarnych regionu dzięki zaangażowaniu Koła Gospodyń Wiejskich, które przygotowały degustację. Promocja folkloru tego regionu stała się możliwa dzięki występom na scenie trzech zespołów folklorystycznych, które zaprezentowały rodzimy repertuar pieśni i tańców.

SPOTKANIA Z KULTURĄ GÓRALI ZAGÓRZAŃSKICH

Muzeum im. Wł. Orkana, ul. Orkana 2, Rabka - Zdrój

24.08.2019 r.

w programie:

godz. 10:00

WARSZTATY PLASTYCZNE DLA DZIECI:
malarstwo na szkle i zabawka ludowa

godz. 11:00

POKAZY TRADYCYJNEGO RZEMIOSŁA:
krawiec ludowy, kuśnierz, gorseciarka,
wytwórca gwiazd kołędniczych

godz. 14:00

PROJEKCJA FILMU ETNOGRAFICZNEGO
"Czego woda nie weźmie i ogień nie spali...
rzecz o dawnych rzemieślnikach"

godz. 15:00 -

ZWIEDZANIE Z PRZEWODNIKIEM ekspozycji muzealnej

godz. 16:00

WYKŁADY ETNOGRAFICZNE
DR DOROTA MAJERCZYK "Tradycyjny strój
Górali Zagórzańskich,
WOJCIECH ŚLIWIŃSKI "Budownictwo pasterskie
w Górcach"

godz. 17:00

ZAGÓRZAŃSKI FOLKLOR NA SCENIE:

GMINNY MŁODZIEŻOWY
ZESPÓŁ REGIONALNY Z NIEDŹWIEDZIA
DOLINA MSZANKI
KASINIANIE-ZAGÓRZANIE

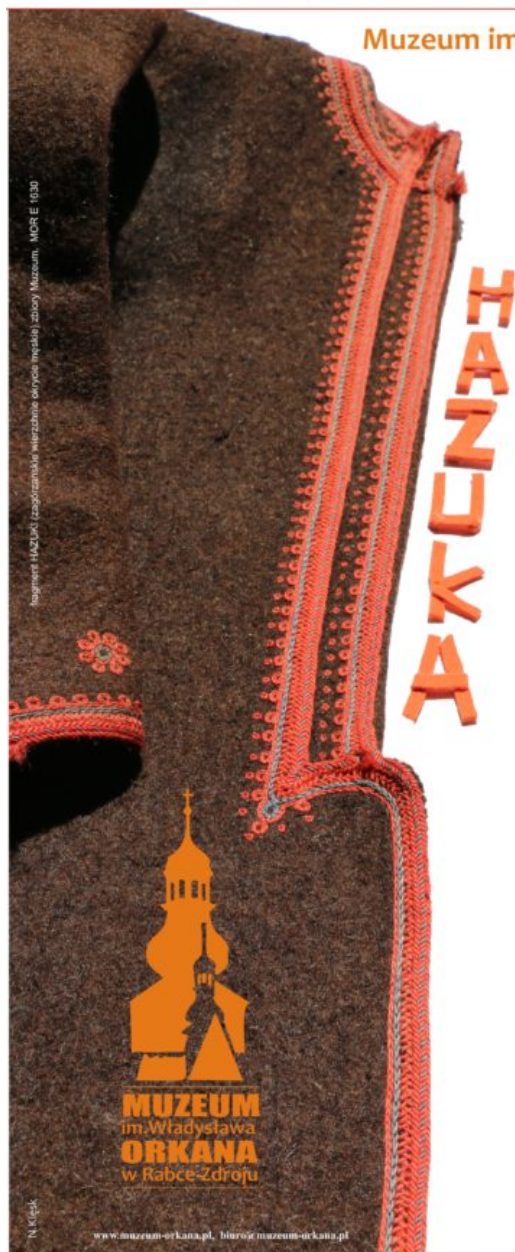
godz. 19:00

SESJA FOTOGRAFICZNA - finał akcji
"PRZYJDŹ W STROJU LUDOWYM"

DEGUSTACJA POTRAW REGIONALNYCH
KIERMASZ REGIONALNY

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„EtnoPolska 2019”

W ramach imprezy plenerowej możliwe stało się zaprezentowanie kultury lokalnej szerokiej grupie odbiorców, rezultatem będzie utrwalanie świadomości i własnej tożsamości kulturowej. Na terenie występowania tej grupy etnograficznej nasze Muzeum jest

jedyną placówką, która zajmuje się badaniem i dokumentowaniem kultury tradycyjnej Górali Zagórzańskich. Rezultatem realizacji zadania jest i będzie w dłuższej perspektywie promocja niematerialnego dziedzictwa kultury Górali Zagórzańskich. Głównym rezultatem realizacji zadania była integracja i budowanie tożsamości społeczności lokalnej. Ponadto rezultatem realizacji zadania jest wzmocnienie statutowej działalności Muzeum w zakresie upowszechniania wiedzy o kulturze grupy etnograficznej Górali Zagórzańskich. W

patronat medialny:

ramach zadania Muzeum zorganizowało imprezę plenerową pt. „Spotkanie z kulturą Górali Zagórzańskich 24.08.2019 r., podczas której odbyły się: – warsztaty plastyczne dla najmłodszych, łączących wiedzę teoretyczną z zajęciami praktycznymi, które w atrakcyjny sposób pozwoliły zapoznać się z kulturą tradycyjną regionu (malarstwo na szkle, zabawkarstwo) prowadzone przez edukatorów Iwonę Ciesielską oraz Aleksandrę Traczyk

– warsztaty pokazowe prowadzone przez lokalnych rzemieślników przybliżające tradycyjne techniki i tajniki rzemiosła: krawiectwo ludowe – Rafał Nowak z Kasiny Wielkiej, kuśnierstwo – Józef Napora z Poręby Wielkiej, gorseciarstwo – Maria Łabuz z Łętowego, wyrób gwiazdy kołędniczej – Stanisław Kościelniak z Olszówki.

– następnie we wnętrzu zabytkowego kościółka odbył się pokaz filmu etnograficznego, dokumentującego sylwetki rzemieślników zrealizowanego na podstawie badań terenowych prowadzonych przez pracowników Muzeum pt. „Czego woda nie weźmie i ogień nie spali...”, rzecz o dawnych rzemieślnikach”, ze wstępem Małgorzaty Wójtowicz-Wierzbickiej etnografki, współautorki filmu.

– uczestnicy imprezy plenerowej zostali oprowadzeni przez przewodnika po ekspozycji dotyczącej kultury tradycyjnej Górali Zagórzańskich, która mieści się w przyziemiu zabytkowego kościoła w Rabce-Zdroju.

– kolejno odbyły się wykłady przybliżające kulturę ludową Górali Zagórzańskich prowadzone przez etnografów dr Dorotę Majerczyk pt.

„Tradycyjny

strój Górali Zagórzańskich”, oraz Wojciecha Śliwińskiego pt. „Budownictwo pasterskie w Gorcach”.

– Następnie o godzinie 17:00 odbyły się występy zagórzańskich zespołów regionalnych przybliżające folklor i obrzędowość Górali Zagórzańskich: Gminny Młodzieżowy Zespół Regionalny z Niedźwiedzia, Dolina Mszanki z Mszany Górnej oraz Kasinianie –Zagórzanie z Kasiny Wielkiej. Zespoły zapewniały również oprawę regionalną podczas trwania imprezy plenerowej.

– w trakcie trwania imprezy plenerowej odbywała się degustacja potraw regionalnych przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Kasiny Wielkiej „Zagórzanki”, prezentujące dziedzictwo kulinarne regionu, skosztować można było m. in. sapki (razowej kluski gotowanej na wodzie), chleba, bigosu oraz wypieków.

– w trakcie trwania imprezy odbył się kiermasz regionalny na którym zaprezentowali swoją pracę twórcy ludowi i rękodzielnicy z regionu – ok. 20 stoisk

– następnie na zakończenie od godziny 19:00 odbywała się sesja fotograficzna przeprowadzona przez profesjonalnego fotografa, aranżowana na terenie i wewnątrz zabytkowej świątyni, finał akcji „Przyjdź do Muzeum w stroju ludowym”.

autorkami projektu były: Małgorzata Wójtowicz-Wierzbicka i Natalia Klęsk

**Małopolskie Dni Osób z
Niepełnosprawnościami na**

Podhału

Karta zgłoszeniowa na plener malarski

Karta zgłoszeniowa na warsztaty malarstwa na szkłe i rękodzieła

Regulamin pleneru malarskiego

Regulamin warsztatów malarstwa na szkłe i rękodzieła

Starosta Nowotarski Krzysztof Faber oraz Dyrektor Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce-Zdroju Zbigniew Wójciak serdecznie zapraszają podopiecznych Środowiskowych Domów Samopomocy, Domów Pomocy Społecznej

oraz innych placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu subregionu podhalańskiego do udziału w plenerze malarskim, którego tematem będzie drewniany kościółek pw. Marii Magdaleny w Rabce-Zdroju oraz

w warsztatach malarstwa na szkłe i rękodzieła.

Plener malarski odbędzie się w dniach 24, 25 i 26 września br. w Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce-Zdroju.

Warsztaty malarstwa na szkłe i rękodzieła odbędą się w dniach w dniach: 30 września oraz 1,2,3,4 października 2019 r. w Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce-Zdroju.

W dniu 4 października br. odbędzie się uroczyste otwarcie wernisażu powstałych prac połączone z wręczeniem nagród.

Karty zgłoszeniowe należy przesłać na adres biuro@muzeum-orkana.pl lub dostarczyć oryginały do siedziby Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce- Zdroju przy ul. Sądeckiej 6 do dnia 20 września br. Ilość miejsc jest ograniczona – decyduje kolejność zgłoszeń.

Plener malarski i warsztaty malarstwa na szkłe i

rękodzielnictwa są częścią projektu „Małopolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami na Podhalu” realizowanego przez Powiat Nowotarski przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego. Szczegóły dostępne w Regulaminach wydarzeń oraz w Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce-Zdroju pod numerem telefonu: 18 26 76 289.

Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich 24.08.2019 r.

Pierwsze Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich już za nami...

Przy zabytkowym kościele pw. Marii Magdaleny gdzie mieści się ekspozycja Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju odbyła się impreza plenerowa promująca kulturę Zagórzan – niewielkiej grupy etnograficznej zamieszkującej podnóża Gorców i częściowo Beskidu Wyspowego. Rabczańskie Muzeum od początków swojej działalności bada, dokumentuje oraz zbiera eksponaty z zagórzańskiego regionu, czyli miejscowości Kasina Wielka, Poręba Wielka, Niedźwiedź, Olszówka, Podobin, Mszana Górna i Dolna, Konina, Lubomierz, Kasinkę Małą oraz Rabę Wyżną. Sobotnia impreza plenerowa miała na celu propagowanie niematerialnego i materialnego dziedzictwa kultury Zagórzan. Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich zrealizowane zostały dzięki dofinansowaniu przez Narodowe Centrum Kultury w ramach

priorytetu EtnoPolska 2019.

Wydarzenie rozpoczęły warsztaty plastyczne

dla najmłodszych prowadzone przez pracowników muzeum.

W zabytkowym otoczeniu świątyni uczestnicy warsztatów mieli możliwość poznać

dawne techniki malarstwa na szkłe oraz spróbować swoich sił w malowaniu drewnianych ptaszków.

Równolegle odbywały się pokazy rzemieślnicze. Tajniki swego fachu zaprezentowali: Rafał Nowak – najśłynniejszy krawiec ludowy z Kasiny Wielkiej prowadzący pracownię krawiecką „Góralski Szyk”. Od lat z powodzeniem rekonstruuje elementy tradycyjnego strój Zagórzan, m.in. hazukę, portki góralskie, serdak itp. Pokaz zdobienia serdaka poprowadził Józef Napora kuśnierz z Poręby Wielkiej który w przeszłości zajmował się także rekonstrukcją białych zagórzeńskich serdaków dla zespołów folklorystycznych, wypartych na tym terenie przez brązowe serdaki podhalańskie. Pokaz techniki zdobniczych zagórzeńskich gorsetów przeprowadziła Maria Łabuz znana z misternie wyszywanych gorsetów. Od lat ubiera członkinie zespołów i kół gospodyń. Ostatni z pokazów przeprowadził Stanisław Kościelniak z Olszówki – znany twórca ludowy i

muzykant. Przybliżył tajniki wyrobu gwiazdy kolędniczej według wzoru stosowanego w Olszówce.

Goście I Spotkań z kulturą Górali Zagórzańskich mieli możliwość obejrzenia filmu dokumentalnego zrealizowanego w ramach projektu Tradycyjne rzemiosło i przemysł wiejski Karpat Polskich. pt. „Czego woda nie weźmie i ogień nie spali – rzecz o dawnych rzemieślnikach”. Film powstał na kanwie badań terenowych przeprowadzonych przez pracowników Muzeum i prezentuje sylwetki rzemieślników działających jeszcze obecnie na terenie statutowej działalności placówki. Podczas projekcji obecni byli dwaj spośród rzemieślników uwiecznionych na filmie: Rafał Nowak i Józef Napora. Po emisji publiczność nagrodziła ich gromkimi brawami.

Następnie zgromadzeni widzowie zostali oprowadzeni po ekspozycji muzealnej mieszczącej się w przyziemiu wieży kościoła, na której zaprezentowane zostały eksponaty z terenu Zagórzańskiego oraz najbliższych okolic Rabki. W czterech salach obejrzeć można wystawy tematyczne: garncarstwo ośrodka rabczańskiego, rzemiosło i pasterstwo gorczańskie, sztuka ludowa, sala wystaw czasowych mieszcząca wystawę rzeźb Kazimierza Kwatery.

Kolejnym punktem programu były wykłady. Pierwszy z nich wygłosiła dr Dorota Majerczyk etnomuzykolog, etnolog, badacz kultury Zagórzan. W bogato ilustrowanej prezentacji przybliżyła widzom zagadnienie tradycyjnego zagórzańskiego stroju kobiet i mężczyzn, a także dziecięce codzienne

odzienia.

Drugi z wykładów wygłosił Wojciech Śliwiński emerytowany pracownik Muzeum Sądeckiego Parku Etnograficznego w Nowym Sączu, który zaprezentował wyniki wieloletnich inwentaryzacji budownictwa pasterskiego w Gorcach.

Rezultaty jego pracy zostały wydane przez Sądecką Oficynę Wydawniczą w publikacji: „Szałas w Gorcach – czyli krajobrazy utracone”.

Na zakończenie dnia odbyły się koncerty zespołów folklorystycznych, na scenie Związku Podhalan na targowicy, zagrali Młodzieżowy Gminny Zespół Regionalny z Niedźwiedzia, Dolina Mszanki z Mszany Górnej oraz Kasinianie-Zagórzanie. Zespoły te dotąd nie miały możliwości występowania w Rabce, stało się to możliwe dzięki realizacji tego projektu. W wydarzeniu uczestniczyli byli m. in. burmistrz Rabki-Zdroju

Leszek Świder, przewodniczący Rady Miasta Rabki Zdroju Michał Skowron, zastępca wójta Gminy Mszana Dolna Katarzyna Szybiak, sołtys Kasiny Wielkiej Adam Wrzecionek oraz Prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego oddział Mszana Dolna Teofila

Latoś.

Przez cały dzień o gości dbały członkinie Koła Gospodyń Wiejskich „Zagórzanki” z Kasiny Wielkiej, które przygotowały

całodniową degustację. Na stole królowały wędzone serki, ogórki małosolne, swojski chleb ze smalcem, kulinarne dziedzictwo regionu reprezentowała tradycyjna sapka – jest rodzaj kluski prażonej z mąki razowej okraszonej skwarkami, oraz swojskiego bigos oraz wypieki.

Równolegle wokół starego kościółka odbywał się kiermasz ok. 25 twórców ludowych i rękodzielników. Region zagórzański reprezentowali twórcy zrzeszeni w stowarzyszeniu „Zagórzańscy Pasjonaci”.

Planuje się, że impreza będzie miała charakter cykliczny.

Organizatorzy dziękują osobom, które czynnie włączyły się w organizację imprezy między innymi Magdalenie Polańskiej z Urzędu Gminy Mszana Dolna, twórcom i rękodzielnikom, zespołom.

Tekst: Małgorzata Wójtowicz Wierzbicka

fot. Piotr Kuczaj, Natalia Klęsk, Aleksandra Traczyk